

**Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС
НОРМАЛАРЫ**

**Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**АУДАНДЫҚ (ҚАЛАЛЫҚ) СОТТАРДЫҢ
ҒИМАРАТТАРЫ**

ЗДАНИЯ РАЙОННЫХ (ГОРОДСКИХ) СУДОВ

**ҚР ҚН 3.02–25–2014*
СН РК 3.02–25–2014***

**Ресми басылым
Издание официальное**

**Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық
даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық
шаруашылық істері комитеті**

**Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального
хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного
развития Республики Казахстан**

Нұр-Сұлтан 2019

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «ИННОБИЛД» ЖШС
- 2 **ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 **РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА», ТОО «ИННОБИЛД»
- 2 **ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 **УТВЕРЖДЕН (ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі Уәкілетті мемлекеттік органның рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2019 жылғы 6 тамыздағы №121-НҚ бұйрығына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді.

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 6 августа 2019 года №121-НҚ.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	III
1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	2
4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР	3
4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты	3
4.2 Функционалдық талаптар	3
5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	4
5.1 Негізгі ережелер	4
5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар	5
5.3 Өрт қауіпсіздігі бойынша талаптар	6
5.4 Ғимаратты және учаскені орналастыруға қойылатын талаптар	8
5.5 Ғимаратты пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар	9
5.5.1 Үй-жайлардың функционалдық топтары және олардың өзара байланысы	9
5.5.2 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша талаптар	11
5.5.3 Пайдалану кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша талаптар	12
5.6 Инженерлік қамтамасыз ету	13
5.7 Қоршаған ортаны қорғау	14
6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ ...	15
6.1 Энергия тұтынуды азайту бойынша талаптар	15
6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	15

КІРІСПЕ

Осы құжат «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңға, аудандық (қалалық) сот ғимараттарын жобалауға қойылатын талаптарды реттейтін нормативтік құқықтық және техникалық актілерге сәйкес Қазақстан Республикасының құрылыс саласындағы нормативтік базаны реформалау шегінде әзірленді.

Осы құрылыс нормасында:

- нормативтік талаптардың мақсаты;
- функционалдық талаптар;
- жұмыс сипаттамаларына қойылатын талаптар бар.

Осы құрылыс нормалары сот ғимараттарына қолданылатын «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің дәлелдемелік базасына кіретін нормативтік құжаттардың бірі болып табылады.

Осы құрылыс нормаларын әзірлеген кезде Қазақстан Республикасында қолданылатын конструктивтік элементтерге, конструкциялар қауіпсіздігіне, ғимараттың пайдаланылуын қамтамасыз етуге, ғимараттың әрт қауіпсіздігіне және т. б. қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін нормативтік-техникалық құжаттар пайдаланылды, сондай-ақ құрылыс нормаларының осы жобасын халықаралық нормативтік-техникалық құжаттарымен үйлестіру бойынша жұмыстар жүргізілді.

Осы құрылыс нормаларының талаптарын орындаудың қолайлы шешімдері ҚР ЕЖ «Аудандық (қалалық) сот ғимараттарында» келтірілген.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

АУДАНДЫҚ (ҚАЛАЛЫҚ) СОТТАРДЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ

ЗДАНИЯ РАЙОННЫХ (ГОРОДСКИХ) СУДОВ

Енгізілген күні - 2015-07-01

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

1.1 Осы құрылыс нормалары аудандық (қалалық) сот ғимараттын орналастыруға, жер теліміне, көлемдік-жоспарлық шешіміне, инженерлік қондырғыларына қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2 Осы құрылыс нормалары аудан орталықтары болып табылатын елді мекендерде, қала аудандарына бөлінбейтін облыстық бағыныстағы қалаларда, сондай-ақ үлкен ірі қалалардың әкімшілік аудандарында (ҚР ҚН 3.01-01 сәйкес) орналастырылған қайта салынатын және реконструкцияланатын аудандық (қалалық) сот ғимараттарын жобалауға талаптарды белгілейді.

***2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР**

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін төмендегідей нормативтік құжаттар керек:

Ұлттық мұрағат қоры және мұрағаттар туралы» 1998 жылғы 22 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу және телефон байланысын пайдаланғаны үшін тиісті нормалар мен мемлекеттік органның аппараты мен ерекше үй-жайларын орналастыру үшін алаң нормалары туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 31 наурыздағы № 335 қаулысы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17 қарашадағы № 1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 28 тамыздағы № 876 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал объектілерінің тізбесі.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалу жүйесіне қойылатын талаптар.

Қазақстан Республикасының Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 230 бұйрығымен бекітілген Электр қондырғыларын орнату қағидалары.

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 29 қарашадағы № 1111 бұйрығымен бекітілген «Ғимараттарды, үй-жайлар мен құрылыстарды автоматты әрт сәндіру және автоматты әрт сигнализациясы, әрт кезінде адамдарды құлақтандыру және оларды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтау жөніндегі талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 23 маусымдағы № 439 бұйрығымен бекітілген «Әрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті.

ҚР ҚН 2.04-01-2011 Табиғи және жасанды жарықтандыру.

ҚР ҚН 3.01-01-2013 Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылысын салу.

ҚР ҚН 3.02-21-2011 Қоғамдық тамақтану объектілері.

ҚР ҚН 3.06-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың қимылы шектеулі топтар үшін қолжетімділігі.

ҚР ҚН 4.01-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың ішкі су құбыры және кәрізі.

ҚР ҚН 4.02-01-2011 Ауаны жылыту, желдету және кондиционерлеу.

ҚР ҚН 5.01-02-2013 Ғимараттар мен имараттардың іргелері.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдалану кезінде ағымдағы жылғы жағдай бойынша жыл сайын жасалатын «Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік-құқықтық және нормативтік-техникалық актілер тізбесі» ақпараттық каталогы бойынша және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналына тиісті құрастырылатын сілтемелік құжаттардың қолданылуын тексеру орынды. Егер сілтемелік құжат ауыстырылса (әзгертілсе), онда осы нормативті пайдалану кезінде ауыстырылған (әзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай күшін жойса, онда оған сілтеме жасалған ереже, осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық)

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

*Осы құрылыс нормаларында тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады: *(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық)*

3.1 Арнайы автомобильдердің кіруіне арналған бокс: Күзетілетін сотталушыларды отырғызу-түсіруді бақылауға арналған күзету бокстары.

3.2 Азаматтық іс: Азаматтық, отбасылық, еңбек, жер немесе өзге де құқықтан туындайтын және осы рәсімдер үшін белгілендерге сәйкес юрисдикциялық органның қарауын және рұқсатын талап ететін құқықтық мәселе.

3.3 Талапкер: Субъективті құқықтарды қорғайтын және (немесе) азаматтық іс қозғалған мүдделерді қорғайтын азаматтық іс жүргізуге қатысушы.

3.4 Қарауылшы жасақ: Тасымалдау кезінде болатын сотталушыға берілген күзет.

3.5 Қамаудағы адам: Қамауға алу түрінде алдын алу шаралары сайланған немесе сайланатын немесе бостандықтан айыру түрінде жазасын әтейтін (процессуалдық мәртебеге қарамастан: ұсталған, күдіктелген, айып тағылған, сотталған, зардап шеккен, куәгер және т. б.) адам.

3.6 Жауапкер: Талапкер құқығын болжалды бұзушы ретінде тартылатын азаматтық

іс жүргізуге қатысушы.

3.7 Келушілер: Сот ісін жүргізуге қатыспайтын тұлғалар.

4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР

4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты

Нормативтік талаптардың мақсаты – оларды барлық пайдалану кезеңінде аудандық (қалалық) сот ғимараттарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету, адамдардың әмірі мен денсаулығын, мүліктерді қорғау және қоршаған ортаны қорғау, соттар мен сот аппараты қызметкерлерінің, сот процестеріне қатысушылардың тиімді жұмысы үшін қажетті жағдай жасау.

4.2 Функционалдық талаптар

4.2.1 Аудандық (қалалық) сот ғимараттары жетекші және басшылық қызметкерлердің толыққанды жұмысы үшін жағдайды, қоғамдық және мемлекеттік әмірде туындайтын қайшылықтар мен дауларды шешуді, бұзылған құқықтарды қалпына келтіруді, сондай-ақ адамдардың жұмыс барысындағы тұрмыстық қажеттіліктерін қанағаттандыруды қамтамасыз етуі тиіс.

4.2.2 Ғимараттың негізі мен көтергіш конструкциясы құрылыс немесе реконструкция және жобалық мерзім бойындағы пайдалану кезінде сыналуы ықтимал болжамдық әсерлер тіркесіміне тәзуі тиіс.

4.2.3 Сот ғимараттары әрт кезінде оның ауа-райының ең қолайсыз жағдайында да іргелес ғимараттарға таралмайтындай оның және элементтерінің ережесін ескере отырып жобалануы тиіс.

4.2.4 Ғимарат әрт ошағын ерте анықтау, адамдарға хабарлау, қауіпсіз және жылдам эвакуациялау жағдайын жасау, әртті сәндіру қамтамасыз етілетіндей жабдықталуы тиіс.

4.2.5 Сот ғимараттары қызметкерлер, келушілер мен күдіктілер қажеттілігін қанағаттандыратын қажетті ортаны жасаумен толықтырылған әртүрлі қызметтер мен процестерге адамдардың кешенді түрде қолжетімділігін қамтамасыз ететін коммуникативтік құрылымның бірыңғай ұйымын жасауды ескере отырып жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.6 Сот ғимараттары мен іргелес аумақтар пайдалануға белгіленген талаптарды орындауды ескере отырып жобалануы және салынуы; жазатайым оқиғалардың туындау ықтималдығы, адамдардың жарақат алуы мен олардың әміріне қауіп тәндіру, рұқсатсыз кіру, лифтілерді немесе басқа да инженерлік қондырғыларды пайдалану барынша тәмендетілуі тиіс.

4.2.7 Ғимарат барлық адамдардың, оның ішінде олардың мақсатына сәйкес орындарға баруына мүмкіндігі шектеулі адамдардың еш кедергісіз кіруін қамтамасыз етуді ескере отырып жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.8 Ғимарат аумаққа қоршаған ортаға кері әсерді мейлінше қысқарту, оның ішінде қатты тұрмыстық және әндірістік қалдықтарды жою және кәдеге жарату бойынша экологиялық талаптарды сақтай отырып орналастырылуы тиіс.

4.2.9 Ғимарат және оның жылыту, салқындату, жарықтандыру және желдету қондырғылары олар пайдалануда талап ететін энергия көлемі климаттық жағдайды ескере отырып төмен болатындай жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.10 Ғимарат топырақты эрозиядан қорғауға, құнарлылықты қалпына келтіру мен арттыруға, жерді тиімді пайдалануға, су тұтынуды үнемдеуге бағытталған шаралар жүйесі қарастырылатындай ретпен жобалануы және салынуы тиіс.

*4.2.11 Аудандық (қалалық) соттардың ғимараттарын жобалау кезеңінде объектінің Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал объектілерінің тізбесіне қатыстылығын анықтау және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалу жүйесіне қойылатын талаптарға сәйкес объектінің терроризмге қарсы қорғалуының тиісті жүйесін құру үшін шаралар қабылдау қажет.

(Толықтырылды – ҚТҮКШК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық).

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Негізгі ережелер

5.1.1 Аудандық (қалалық) сот ғимараттарын жобалау осы құрылыс нормаларының және басқа қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарын ескере отырып, «Ғимараттардың және құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентіне сәйкес орындалуы тиіс.

5.1.2 Аудандық (қалалық) сот ғимараттарындағы үй-жайлар құрамы сот құрамының саны немесе берілген сан мен сот мәжілісі (азаматтық немесе қылмыстық істерді тыңдауға арналған) залдарының мақсаты нәтижесінде анықталуы тиіс.

5.1.3 Аудандық (қалалық) сот ғимаратының үй-жайын есептеген кезде Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу және телефон байланысын пайдаланғаны үшін тиісті нормалар мен мемлекеттік органның аппараты мен ерекше үй-жайларын орналастыру үшін алаң нормалары туралы» қаулысының талаптарын ескеру қажет.

5.1.4 Сот ғимараттарының қабаттылығы (ғимарат блоктары) функционалдық және пайдалану қажеттіліктерін, аумақ ауданын ескере отырып анықталуы тиіс.

5.1.5 Сот ғимараттарының ішкі жобалық шешімі ағындарды бөлуді (қиыспауын) қамтамасыз етуі тиіс:

- сотқа келушілердің;
- соттар мен сот аппараты қызметкерлерінің;
- күзеттегі адамдардың және қарауыл жасақтардың.

Осы талап кәлденең (дәліздер, холдар), сондай-ақ ғимараттың тік коммуникацияларына (баспалдақтарға, лифтілерге) таратылады.

5.1.6 Аудандық (қалалық) сот ғимараттарында жертөлелік немесе цокольдық қабаттар құрылысына жол беріледі.

5.1.7 Конференц-залдарды әрт қауіпсіздігі бойынша қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес адамдарды қауіпсіз эвакуациялауды қамтамасыз ету шартымен жоғарғы қабатта орналастыруға жол беріледі.

5.1.8 Асхананы (буфетті) сот ғимараттарының төменгі қабаттарында вестибюльге жақын орналастыру ұсынылады. Асхананы екі аралас қабаттарда орналастыруға жол беріледі: біріншісі - әндірістік және қоймалық үй-жайлар, басқасы – асүй мен жуатын орны бар түскі ас залы.

5.1.9 Сот ғимараттарының бірінші қабатында сот мәжілісі залдарын орналастыру керек. Қызметкерлер, жұртшылық пен сотталушылар ағымын нақты бөлуді қарастырған жағдайда, сот мәжілісінің залдарын аралық қабаттарда орналастыруға жол беріледі.

5.1.10 Сот ғимараттарының бірінші қабатында сондай-ақ жұмыстары келушілерді қабылдауға және прокурорлардың, қорғаушылар мен істің материалдарын зерттеу жәніндегі жекелеген азаматтардың өз бетінше қызметтеріне байланысты бәлімшелер мен қызметтер үй-жайын (соттың қабылдау бәлімесі, қылмыстық және азаматтық істер бойынша іс жүргізу бәлімдері, әндірістегі істер мұрағаты, экспедиция, сот тәралқасының кеңсесі) орналастыру керек.

5.1.11 Аралық қабаттарда қосалқы үй-жайлар бар сот мәжілісінің залдарын және соттардың, олардың кәмекшілері мен хатшыларының жұмыс үй-жайларын (офистерді) орналастыру керек.

5.1.12 Ғимараттың жоғарғы қабатында сот тәрағасы мен сот алқасы тәрағасының, заңнаманы кодтандыру және жүйелеу бәлімі хатшыларының үй-жайларын орналастыру керек.

5.1.13 Сот ғимаратының жертәлелік немесе цокольдық қабаттарында сотталушыларды күзетуші мен қарауыл жасақтарының үй-жайын, аяқталған әндіріс ісінің мұрағатын, заттық дәлелдемелерді сақтауға арналған қоймаларды, арнайы автокәліктің кіру-шығуына арналған боксты (шлюзді), автокәліктің кіріктіріме тұрақтарын (автомобильдерге техникалық қызмет кәрсету функциясы жоқ), қызметтік автокәлік гараждарын (жобалауға берілген тапсырма бойынша), техникалық үй-жайларды орналастыруға жол беріледі.

5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.2.1 Осы нормада белгіленген талаптарды сақтаған кезде ғимараттың кәтергіш конструкциялары қызмет етудің болжамдық мерзімі бойында әзінің қасиетін сақтауы тиіс.

5.2.2 Қызмет ету мерзімі ғимараттың болжамдық қызмет ету мерзімінен аз элементтер, бәлшектер, жабдықтар жобада белгіленген жәндеу арасындағы кезеңдерге сәйкес ауыстырылуы тиіс. Жәндеу арасындағы кезеңдердің тиісті ұлғаюы немесе азаюы барысында аз не кәп ұзақ мерзімді элементтерді, материалдарды немесе жабдықтарды қолдану жәніндегі шешім техника-экономикалық есептермен белгіленеді.

5.2.3 Сот ғимараттарын жобалаған кезде талап етілетін ұзақ мерзімділікті қамтамасыз ету үшін мыналарды ескеру қажет:

- мақсаты бойынша пайдалану шартын;
- қоршаған ортаның есептік әсерін;
- қолданылатын материалдардың қасиетін, ортаның кері әсерінен оларды қорғаудың ықтимал құралдарын, сондай-ақ, қасиеттерінің нашарлау мүмкіндігін.

5.2.4 Ғимарат конструкциялары мен негізі кәтергіш және қоршау конструкциясының жеке салмағынан тұрақты жүктемеге әсер етуіне, жабынға уақытша біркелкі таратылған және топталған жүктемелерге; құрылыстың осы ауданына арналған қар, жел жүктемелеріне есептелуі тиіс. Жүктемелердің қолайсыз тіркесімін немесе оларға тиісті күштерді, иілген жерлердің шекті мәндерін және конструкцияны ауыстырудың, жүктемелер бойынша сенімділік коэффициенттерінің мәнін ескеретін аталған жүктердің нормативтік мәндері тиісті нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қабылдануы тиіс.

5.2.5 Кәтергіш конструкцияның тең берікті элементтерінің талаптарын сақтау керек, оның ішінде оның кәтеру қабілеті аяқталғанға дейін құрылыстың бұзушылығына алып келу ықтимал әлсіз тораптар мен элементтерге, мерзімінен бұрын шығуға жол берілмеуі тиіс.

5.2.6 Ғимараттарды сейсмикалық әсерге, аяздан ісінуді қоса алғанда, топырақты тооықтыруға, отырғызуға және басқа да ауыстыруға ұшыраған геологиялық жағдайы күрделі ауданда салған кезде конструкцияларды есептеуде қолданыстағы нормативтік құжаттар, сондай-ақ ҚР ҚН 5.01-02 талаптары ескерілуі тиіс.

5.2.7 Ғимараттар мен құрылыстарды сейсмикалық қауіпті аудандарда жобалау кезінде барлық қолданылатын құрылыс материалдары, конструкциялар мен конструктивтік сызбалар сейсмикалық жүктемелердің ең аз мәнін қамтамасыз етуі тиіс сейсмикалық құрылыстың жалпы болжамдық принциптерін сақтауды талап етеді.

5.2.8 Белгіленген есептік қалыңдықта қабырғалардың кәтергіш қасиеті кәбіне бетон класымен және қабырғаның қажетті қалыңдығымен қамтамасыз етілуі тиіс. Арматуралау есебінен қабырғалардың кәтергіш қасиетін арттыру бетон класын арттыру мен қабырға қалыңдығын ұлғайтудың экономикалық қолайсыз жағдайда ғана жол беріледі.

5.2.9 Конструкциялар мен бөлшектер ықтимал ылғал, төмен температура, агрессивті орта, биологиялық және басқа да қолайсыз факторлар әсеріне беріктікке ие материалдардан орындалуы тиіс.

Қажет жағдайда ғимараттың кәтергіш және қоршау конструкцияларының қалыңдығына жауын-шашынның, еріген судың, жер асты суларының әтіп кетуінен, сондай-ақ жабық кеңістіктің және ауа қабатының конструкциясын немесе желдету құрылғысын жеткілікті түрде герметизациялау жолымен сыртқы қоршау конструкцияларда конденсациялық ылғалдың жол берілмеген кәлемінің пайда болуына тиісті шаралар қабылдануы тиіс.

5.2.10 Құрама элементтер түйісетін қосылыстар және қабатты конструкциялар температуралық-ылғалдылық деформациялау әсеріне және негіздің біркелкі емес шәгіндісі барысында және басқа пайдалану әсерлер барысында туындаған күштерге есептелуі тиіс. Түйіспелерде қолданылатын тығыздаушы және герметизациялаушы материалдар кері температура мен ылғал әсерінде серпімді және адгезиялық қасиеттерін сақтап, ультракүлгін сәулелерге тұрақты болуы тиіс. Герметизациялайтын материалдар олардың үйкелген жерлерінде конструкцияның қорғаныс және қорғаныс-декоративтік жабыны материалдармен үйлесімді болуы тиіс.

5.2.11 Құрама элементтерден салынған ғимараттарда тораптарды барынша күш түсетін аймақтардан тыс жерде орналастыру ұсынылады, оларды бекітілген құрама элементтерін қолдану есебінен конструкцияның біркелкілігі мен монолиттігін қамтамасыз ету керек.

5.2.12 Конструкцияларда және олардың қосылыстарында пластикалық деформациялаудың дамуын жеңілдететін, бұл жағдайда құрылыстың жалпы тұрақтылығын қамтамасыз ететін шарттарды қарастыру керек.

5.3 Өрт қауіпсіздігі бойынша талаптар

5.3.1 Аудандық сот ғимараттарын функционалдық өрт қауіпсіздігі бойынша «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентіне сәйкес ғимаратты жіктеу бойынша Ф 4.3 класына жатқызу керек.

5.3.2 Сот ғимараттарының конструктивтік, көлемдік-жоспарлық және инженерлік-техникалық шешімдері өрт болған жағдайда төмендегілерді қамтамасыз етуі тиіс:

- өрттің қауіпті факторлар әсерінің салдарынан адам өмірі мен денсаулығына зиян келтірмейтін қауіпсіз аймаққа адамдарды эвакуациялауды;
- адамдарды эвакуациялау шараларын жүргізу мүмкіндігін;
- өрт қорғаныс бөлімшесі жеке құрамының кіру және ғимарат пен құрылыстың кез келген үй-жайына өрт сәндіру құралдарын жеткізу мүмкіндігін;
- өрт ошағына отты сәндіретін заттарды беру мүмкіндігін;
- өрттің іргелес ғимарат пен құрылыстарға таралмауын.

5.3.3 Өрт автомашиналары кіретін жолдарды өрт қауіпсіздігі бойынша қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес өрт бөлімшелеріне арналған ғимараттан шыға берісте, лифтілерге апаратын кіреберісте қарастыру керек.

5.3.4 Сот ғимараттарында өрт жөнінде хабарлау жүйесі орталықтандырылған және «Ғимараттарды, үй-жайларды және құрылыстарды автоматты түрде өрт сәндіру және автоматты өрт дабылымен, өрт кезінде адамдарға хабарлау және оларды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтау жөніндегі талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес жобалануы тиіс.

5.3.5 Адамдар көп жиналатын орындарда қолданылатын барлық материалдар отқа төзімді немесе арнайы әңделген болуы тиіс. Материалдар өрт қауіпсіздігі бойынша қолданыстағы нормативтік құжаттарда белгіленген талаптарға жауап беруі тиіс.

5.3.6 Ғимараттың отқа төзімділігі мен қабаттылығы дәрежесінің нәтижесінде өртке қарсы қабырғалармен шектелген өрт бөлігінің ауданын «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес анықтау керек.

5.3.7 Адамдарды эвакуациялаудың негізгі жолдары үшін күнделікті пайдаланатын өтпелерді, дәліздер мен вестибюльдерді қолдану керек. Эвакуациялаудың қосымша (арнайы) жолдарын негіздеме болған кезде қарастыруға жол беріледі.

5.3.8 Өткелдер, дәліздер және эвакуациялау жолындағы басқа да кәлденең учаскелер ені ең жоғары өткізу қабілетін қамтамасыз ете отырып, оның ішінде эвакуацияланған халықтың мүмкіндігі шектеулі топтарының санына байланысты белгіленуі тиіс.

5.3.9 Баспалдақ торлары мен сыртқы шыға беріс есік арасында (дәретхана, жуынатын, душ қабылдайтын, темекі шегетін орындардан басқа) орналасқан ең алыс үй-жайдың есігінен баспалдақ торына немесе сыртқа шығатын ең жақын жолға дейінгі дәліз бойынша қашықтық өрт қауіпсіздігі бойынша қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес келуі тиіс.

5.3.10 Дәліздер мен әртүрлі өткелдер эвакуациялау жолын тарылтпауы тиіс.

5.3.11 Төтенше жағдай кезінде ғимаратта болған адамдарды эвакуациялау үшін жұмыс орнынан шығатын бірнеше шығаберіс есіктер қолжетімді болуы тиіс. Эвакуациялық шығаберістер отқа немесе түтінге құрсауланып қалған жағдайда, қызметкерлер қосымша шығатын жердің көмегімен эвакуацияланатындай бір-бірінен қашықтықта орналасуы тиіс.

5.3.12 Барлық қосымша шыға беріс есіктерде, бағыттарда тиісті жасанды жарықтандырулар болуы тиіс.

5.3.13 Механикалық желдетудің кез келген жүйесі әрт кезінде қалған үй-жайларға құбыр жүйесі арқылы от пен түтіннің өтпеуіне кепілдік беретіндей жасалуы тиіс. Желдетудің бір жүйесі әрбір эвакуацияланатын баспалдақта болуы тиіс.

5.4 Ғимаратты және учаскені орналастыруға қойылатын талаптар

5.4.1 Сот ғимараттарын аудан (қала) аумағында орналастыруды ауданның (қаланың) бас жоспарына және бекітілген қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес жүзеге асыру керек.

5.4.2 Өндірістік аймақ аумағында, инженерлік және көліктік инфрақұрылым аймақтарында, сондай-ақ арнайы мақсаттағы аймақтарға жалғасатын учаскелерде сот ғимаратының құрылысына жол берілмейді.

5.4.3 Аудандық (қалалық) сот үшін учаске аумағының көлемі аудан (қала) құрылысының ерекшелігі нәтижесінде анықталады, мұнда сот ғимараттарын орналастыру оның периметрі бойынша ғимаратқа техникалық қызмет көрсетуді және әрт машиналарының өтуі үшін жағдай жасауды қамтамасыз етуді, учаскені аймақтарға бөлуі және әрбір аймақтың құрылысын ескере отырып болжанады.

5.4.4 Учаскенің бас жоспары негізгі аймақтан басқа тағы мынадай функционалдық аймақты қамтуы тиіс: қоғамдық (таратушы) және қызметтік (қызметтік алаң), шаруашылық.

5.4.5 Қоғамдық аймақ сот ғимараттарындағы басты кіретін жерге қосылуы тиіс. Оның жоспарында мыналар қарастырылуы тиіс: қала көшесіне (магистральға, өтетін жерге) жанасу, қоғамдық көлік тоқтайтын ыңғайлы байланыс, қызметкерлер мен келушілердің жеке автокөлігіне арналған тұрақ, кресло-арбамен жүретін мүмкіндігі шектеулі азаматтар үшін аумақ пен сот ғимараттарына кіруді қамтамасыз ететін ені мен еңісі бар жаяу жүру жолдары, келушілерге арналған демалыс орындары.

5.4.6 Қызметтік аймақта (қызметтік алаңда) қызметтік алаң аумағына бөтен тұлғалардың кіруін, сондай-ақ көше жақтан ауладағыны бақылауды болдырмайтын сотталушыларды жеткізетін арнайы көлік кіретін жер болуы тиіс.

5.4.7 Қызметтік аймақтың жүру бөлігінде сот ғимаратына кіреберіс алдында орналасқан арнайы автомобильдердің кіруі және бұрылуы үшін алаң болуы тиіс.

5.4.8 Сот аумағының қызметтік аймағына автомобильдердің кіруі күзет және бейнебақылау құралдарымен жабдықталатын металл кірме қақпа арқылы басқа автокөліктен бөлек қарастырылады.

5.4.9 Сот учаскелерінің шаруашылық аймағында жәндеу және пайдалану қызметтерін, қоймалық құрылыстарды, қоқыс жинағыштарды орналастыратын алаң орналастыру керек.

5.4.10 Шаруашылық аймақты қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының тиеу үй-жайы жағынан орналастыру және оған жеке кіретін жол қарастыру керек.

5.4.11 Шаруашылық аймақ аумағында сот қызметкерлерінің қызметтік автокәліктерін орналастыратын гараж орнатуға жол беріледі.

5.4.12 Қоқыс жинағыш қондырғыларға арналған алаңда жиекпен және периметр бойынша жасыл желектермен шектелген бетондық немесе асфальттік жабын болуы тиіс. Оған автокәлікке арналған ыңғайлы кірмежол қамтамасыз етілуі тиіс.

Алаң көлемі осы орынға арналған қоқыстарды жоюға байланысты қабылданатын қоқыс жинағыш санына байланысты орнатылады.

5.4.13 Қоқыс жинағыштарды орнатуға арналған алаң қолданыстағы санитарлық ережелер талаптарына сәйкес келуі тиіс.

5.5 Ғимаратты пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.5.1 Үй-жайлардың функционалдық топтары және олардың өзара байланысы

5.5.1.1 Сот ғимараттарын келесідей функционалдық топтарға бөлу керек:

- тиісті үй-жайлары бар сот мәжілістерінің залдары;
- судьялардың жұмыс үй-жайлары;
- соттың техникалық аппаратының жұмыс үй-жайлары;
- сотталушылар мен қарауыл жасақтарға арналған үй-жай;
- қосалқы және қызмет көрсету үй-жайы.

5.5.1.2 Сот мәжілістері залының санын сот санына қарай анықтау керек.

Мақсаты бойынша сот мәжілісінің залдары қылмыстық және азаматтық істерді қарастыру залдары болып бөлінеді.

5.5.1.3 Ғимараттың көлемдік-жоспарлық құрылымындағы сот мәжілісінің залдарын орналастыру кезінде оларда халық мәжіліс залдарына кіретіндей судьяларға арналған үй-жай, сотталушыларға арналған үй-жай мен вестибюльдер бар ыңғайлы байланыс болуын ескеру керек.

5.5.1.4 Сот мәжілісі залдарының жоспарламасын екі негізгі аймаққа: процессуалдық және халыққа арналған аймаққа бөлу керек.

5.5.1.5 Қылмыстық істі тыңдайтын сот мәжілісі залдарының процессуалдық аймағы мыналардан тұрады:

- сот процестерінің - судья және сот заседательдері құрамынан тұратын соттың басты қатысушыларын орналастыратын ішкі аймақ;
- процестің қалған қатысушылары: прокурорға, қорғаушыға, оған жалғасатын куәгерлер кафедрасы бар сот мәжілісінің хатшысына арналған ішкі аймақ;
- сотталушылар мен қарауыл жасақтарға арналған ішкі аймақ.

Азаматтық істі тыңдайтын залдың процессуалдық аймағы соттың ішкі аймағынан және талапкер мен жауапкерге, қорғаушылар мен сот мәжілісінің хатшысына арналған ішкі аймақтан тұрады.

5.5.1.6 Сотталушыларға арналған ішкі аймақ бөгейтін тормен бөлініп, терезе ойығы бар қабырғаға жанаспауы тиіс.

5.5.1.7 Азаматтық істерді тыңдайтын сот отырысы залында кеңес және куәгер бөлмелеріне жеке кіреберіс жер мен халық кіретін жер болуы тиіс. Соттар мен заседательдерге қызметтік кіретін жер орналастырған жән, алайда оны орналастыру мүмкіндігі болмағанда, соттың залға кеңес бөлмесінен кіруіне жол беріледі.

5.5.1.8 Әрбір сотта қылмыстық істерді тыңдайтын сот мәжілісінің ең сыйымдылық залын бейне конференцбайланыс құралдарымен (құрылғыларымен) және жасырын куәгерден жауап алатын үй-жаймен жабдықтау керек. Мұндай зал аппараттық айрықша жарықтандыруға ие.

5.5.1.9 Олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ететін шарттарда куәгерлерден жауап алатын үй-жай (жасырын куәгерлер үй-жайы) сот процесінің басқа қатысушыларының жеке куәгер жәнінде ақпарат алу мүмкіндігін шектейтін сот мәжілісі қызметтік аймағының жеке бөлігінде орналастырылуы тиіс.

5.5.1.10 Сот мәжілісі залының табиғи және жасанды жарықтандыру кәздерінің орналасуы процестің барлық қатысушыларына жақсы кәрінушілікті қамтамасыз етуі тиіс.

5.5.1.11 Сот ғимараттарын жоспарлаудың айтулы ерекшеліктер жағдайында сот мәжілісінің залдарын (оның ішінде жабық сот мәжілістерін жүргізу үшін) табиғи жарықтандырусыз жобалауға жол беріледі. Жоғарғы қабатта орналасқан сот мәжілісі залдарын жарық шамдар арқылы жарықтандыруға жол беріледі.

5.5.1.12 Ілеспе үй-жайларға тәмендегілерді: кеңес бөлмесін, куәгер бөлмесін, процеске қатысушылар (қорғаушылар мен прокурорларға) бөлмесін, халыққа арналған холды (кулуар), аппараттық үй-жайды жатқызу керек.

5.5.1.13 Келушілер үшін күту үй-жайы қарастырылуы тиіс. Күту үй-жайы ретінде дәліздер және оларға жалғаспалы холдарды пайдалануға болады, бұл жағдайда олардың габариттерінде отыру орындарын орналастыру мүмкіндігін қарастыру керек.

5.5.1.14 Соттың қабылдау бөлімі мен бөлім құзыреттеріне жататын мәселелер бойынша келушілерді (азаматтарды және олардың әкілдерін) қабылдауды жүзеге асыратын бөлім үй-жайларында құжаттарды алу мен беруді, келіссөздер жүргізуді қамтамасыз ететін ойықтар бар әйнектелген қоршаумен бөлінген келушілермен жұмыс істеуге арналған жұмыс орны қарастырылуы тиіс. Келіссөздерді жүргізу сәйлесу құрылғысы арқылы да қамтамасыз етіледі. Мұндай жұмыс орындары аталған бөлім қызметкерлерінің негізгі жұмыс орындарына қосымша қарастырылады.

5.5.1.15 Кеңсе үй-жайларында келушілерді қабылдайтын орын қарастырылуы тиіс. Ол кедергімен бөлінеді.

5.5.1.16 Сот ғимараттарындағы мұрағаттарды Қазақстан Республикасының «Ұлттық мұрағат қоры және мұрағаттар туралы» Заң талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.5.1.17 Ағымдық және қаралған істерді сақтайтын мұрағаттарды бөлім үй-жайларына тікелей жақын орналастыру керек. Мұрағаттар үй-жайына кіретін жер қызметтік аймақ жағынан қарастырылуы тиіс.

5.5.1.18 Іс әндірісі аяқталған мұрағатты сот ғимараттарының қызметтік аймағында орналастыру керек.

5.5.1.19 Сот ғимаратын арнайы автомобильдердің кіруіне және сот ғимаратына жеткізілген қамаудағы адамдарды отырғызу-түсіруге арналған кіріктірме (жалғаспа) бокстармен жабдықтау керек.

5.5.1.20 Сотталушылар мен қарауыл жасақтар үй-жайының тобы: сотталушылар камерасынан, қарауыл жасақ үй-жайы мен санитарлық тораптан тұруы тиіс.

Осы үй-жай тобын ғимараттағы қызметтік кіретін жермен тікелей байланысатындай орналастыру, ал камерадан қылмыстық істі тыңдау бойынша сот мәжілісінің залына дейінгі жол оқшауланған болуы керек, ол жеке баспалдақтармен және дәліздермен әтуі тиіс.

5.5.1.21 Сотталушыларға арналған үй-жай тобын ғимараттың үй асты қабатында орналастыруға жол беріледі.

5.5.1.22 Қамаудағы адамдар камераларын қамаудағы әртүрлі санаттағы тұлғаларды (ер, әйел, кәмелетке толмағандар, сырқат адамдар және т. б.) бөлек орналастыруды ескере отырып қарастыру керек.

5.5.1.23 Қамаудағы адамдар камераларын сот ғимараттарының үй асты қабатында орналастырмаған жағдайда, сыртқы жағынан камералардың барлық терезе ойықтарына табиғи жарықтандыру түсетіндей металл торлар орнату керек.

5.5.1.24 Әрбір камерада ауаның келу-сору желдеткіш жүйесін орнатуға жол беріледі, бұл жағдайда камераларда тік немесе кәлденең желдету шахталарын жобалауға жол берілмейді.

5.5.1.25 Қауіпсіздік мақсатында ғимараттың жертөле және техникалық қабатына алып жүру үшін баспалдақ жақтан шығуға жол берілмейді.

5.5.1.26 Кезекші алып жүру нарядының бөлмесін камералы блоктан ең жақын жерде орналастыру керек.

5.5.1.27 Барлық сот ғимараттарында психологиялық жеңілдену бөлмесін қарастыру керек.

5.5.1.28 Соттар санына байланысты сот ғимараттарында ҚР ҚН 3.02-21 талаптарына сәйкес буфет немесе тағам қабылдау үшін бөлме қарастыру қажет.

5.5.1.29 Сот пен сот аппаратының қызметкерлеріне (ерлер мен әйелдерге) арналған сантораптарды сот ғимаратының әрбір қабатында қызметтік аймақта қарастыру керек.

5.5.1.30 Келушілерге арналған сантораптар сот ғимаратының әрбір қабатындағы қоғамдық аймақтарда ерлер мен әйелдер үшін қарастырылады.

5.5.1.31 Қамаудағы адамдарға арналған сантораптар ерлер мен әйелдер үшін қарастырылады. Сантораптар қабырғаға қатты бекітілген жуынатын (ыстық және суық су келетін) металды бақалшықпен, санитарлық жабдықтармен, сыртқа ашылатын ішкі ілмектерсіз (құлпы жоқ тұтқалар сыртқы жағынан орналастырылады), соққыға берік әйнектен жасалған қарайтын терезесі бар ағаш есіктермен, жарықтандырумен және өз еркімен ауа келетін-соратын желдеткішпен (камераларға ұқсас) жабдықталады. Санитарлық тораптарда табиғи жарықтандыруға жол берілмейді.

Қабырға мен едендерді ашық түсті қыштактамен қаптау керек.

5.5.2 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.5.2.1 Сот ғимараттарын жобалау және салу кезінде жұмыс; демалу (күту залында); тағам қабылдау (түскі ас ішетін залдарда немесе залдар жанындағы қулуарларда) және т. б. оңтайлы жағдайды қамтамасыз ете отырып, ҚР ҚН 3.06-01 талаптарына сәйкес

мүмкіндігі шектеулі қызметкерлер мен келушілерге олардың қолжетімділігі қамтамасыз етілуі тиіс.

5.5.2.2 Ғимаратты жобалау кезінде үй-жайға ыңғайлы кіруге, мүмкіндігі шектеулі топтардың еркін жүруіне арнайы құрылғылар мен шараларды қарастыру керек. Мүмкіндігі шектеулі топтар жүретін үй-жай жолдарында деңгей айырмаларын болдырмау қажет.

5.5.2.3 Жаяу жүретін өткелдердегі көшенің жиек пандустары жаяу жүретін жүргіншілерге арналған аймақ аясында толық орналасуы тиіс, ол жүретін жолдан аспауы тиіс.

5.5.2.4 Аумақта жүру үшін кресло-арбаны пайдаланатын мүмкіндігі шектеулі топтардың жаяу жүргіншілер жолдарында, көру қызметінің бұзушылығы бар адамдардың автомобиль ағындарымен қиылысуға жол берілмейді.

5.5.2.5 Ғимараттарға кіргенде баспалдақтармен қоса мүмкіндігі шектеулі топтарға арналған пандустарды, арнайы есіктерді, тамбурлар мен басқа да керек-жарақтарды жобалау қажет.

5.5.2.6 Оған тірек-қимыл аппараты функциясының және жүрек-қан тамыры жүйесінің бұзушылығы бар адамдардың келуіне арналған бірінші қабаттан жоғары орналасқан ғимараттарда, үй-жайда ғимарат қабаттылығына қарамастан, жолаушылар лифтілерін қарастырған дұрыс.

5.5.2.7 Мүмкіндігі шектеулі, оның ішінде кресло-арбада жүретін азаматтарға арналған орынды эвакуациялық шығатын жерлерге жақын орналастыру керек. Ілесіп жүретін адамдарға арналған орын мүмкіндігі шектеулі адамдар орындарына тікелей жақын орналастырылуы (кезектесіп немесе артынан орналасуы) тиіс.

5.5.2.8 Сот ғимараттарының зал үй-жайларындағы мүмкіндігі шектеулі азаматтарға арналған орынды көрсету, ақпараттық материалдарды толыққанды қабылдауды қамтамасыз ететін зал аймағында олар үшін қолжетімді жерде орналастыру керек.

5.5.2.9 Халық үшін орын саны барынша көп болжанатын қабаттағы сот мәжілісі залдары сантораптарының бірінен кресло-арба пайдаланатын мүмкіндігі шектеулілер үшін кабина қарастырылуы тиіс.

5.5.2.10 Бірінші қабатта физикалық мүмкіндігі шектеулі тұлғалар үшін санторап қарастырылуы тиіс.

5.5.3 Пайдалану кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.5.3.1 Сот ғимараттарының көлемдік-жоспарлық және конструктивтік шешімдері «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің талаптарын сақтауды қамтамасыз етуі тиіс.

5.5.3.2 * Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген талаптар бойынша келушілердің және ғимараттарда жұмыс істейтіндердің және соттар ғимараттары аумақтарының кешенді қауіпсіздігі мен терроризмге қарсы қорғалуы үшін онда бейнебақылау, әрт және күзет дабылы жүйелерін орната отырып күзет үй-жайларын және ішкі істер органына дабыл хабарламаларын беру

арнасын (ведомстводан тыс күзет) қарастыру қажет. *(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық)*

5.5.3.3 Сот кабинеттері, тұрақты заседательдерге арналған кеңес бөлмесі қабырғалары мен есіктерін, сондай-ақ куәгерлерге арналған бөлме қабырғаларын дыбыс оқшаулаудан қамтамасыз ету мақсатында олар дыбыс оқшаулау материалдарымен қапталуы тиіс.

5.5.3.4 Сот ғимаратына кіреберісте металл анықтағышты орнату үшін орын қарастыру керек.

5.5.3.5 Сот мәжілісі залдарының, кеңес бөлмесінің, қарауыл жасақ үй-жайының, сотталушы камераларының, сотталушылар жүретін жолдардағы дәліз бен басқыш алаңдарының терезе ойықтары, сондай-ақ камера есіктеріндегі қарау терезелері металл тормен қоршалуы тиіс.

5.5.3.6 Мұрағаттар және қару сақтайтын қоймалар үй-жайы сейфтік түрдегі есіктермен қамтамасыз етілуі тиіс.

5.5.3.7 Сотталушы камераларында қарау кішкентай терезелері бар арнайы камералық есіктерді қарастыру керек.

5.5.3.8 Сот ғимараттарында негізді жағдайда әңірдегі криминогендік ахуал ерешелігіне байланысты соттағы жағдай күрделенген жағдайда, азаматтар мен судьяларды оқшаулауға арналған қосымша үй-жайлар, сондай-ақ қызметтік иттер мен кинологтарға арналған үй-жайлар қарастырылуы мүмкін.

5.6 Инженерлік қамтамасыз ету

5.6.1 Сот ғимараттарының су құбыры, канализациясы, ыстық сумен қамтамасыз ету ҚР ҚН 4.01-01 талаптарына және сумен қамтамасыз ету бойынша басқа қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес орындау керек.

5.6.2 Тұрмыстық қызмет көрсетудің сумен қамтамасыз ету үй-жайы (қажет болғанда) суық және ыстық судың шаруашылық-ауыз су құбырының жүйесінен және әртке қарсы су құбырынан тұрады.

5.6.3 Су құбырының жүйесін шаруашылық-ауыз су-әртке қарсы біріктірілген түрде қарастырған жөн.

5.6.4 Орталықтандырылған ыстық сумен жабдықтау болмағанда, сот ғимараттарында электр жылытқыштарды орнатуға жол беріледі.

5.6.5 Ғимарат пен үй-жайдың жылыту және желдету жүйелерін жобалау кезінде ҚР ҚН 4.02-01 талаптарын сақтау керек.

5.6.6 Қамаудағы адамдар болатын үй-жайларда арнайы автомобильдердің пайдаланылған газдарын шығару үшін ауаны тұрақты беретін өз еркімен ауа жіберу-сору желдеткішінің дербес жүйесін орнату шартын қамтамасыз ету қажет.

5.6.7 Ауа жіберетін желдетудің бірыңғай жүйесіне сот мәжілісінің залдарын, конференц-залдарды қоспағанда, әрбіреуіне ауа келетін желдету жүйесінің әздігінен жұмыс істейтін жүйелерін қарастыру қажет болатын барлық үй-жайларда қамтамасыз етуге жол беріледі.

5.6.8 Сондай-ақ сору желдеткішінің әздігінен жұмыс істейтін жүйесін төмендегілер үшін қарастыру керек:

- сантораптар мен темекі шегетін жерлер;
- жұмыс үй-жайлары, кабинеттер және т. б.;
- қоғамдық тамақтану кәсіпорындары үй-жайлары;
- қоймалық мақсаттағы үй-жайларға және мұрағаттарға.

5.6.9 Камералардағы жылыту жүйесінің элементтері және электрмен қамтамасыз ету кіріктірме болуы тиіс.

5.6.10 Сот ғимаратының үй-жайларын табиғи және жасанды жарықтандыру ҚР ҚН 2.04-01 талаптарына сәйкес болуы тиіс.

5.6.11 Сот ғимараттары электрлендірілуі, телефондандырылуы, радиоландырылуы және электр сағаттандырылуы тиіс. Жергілікті радио тарату құрылғысының қажеттілігі әрбір нақты жағдайда орнатылады.

5.6.12 Сот ғимараттарының электр техникалық құрылғылары Электр қондырғыларды орнату ережесінің және басқа да қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарын қанағаттандыруы тиіс.

5.6.13 Электр сағаттарды сот кабинеттерінде және сот аппараты қызметкерлерінің үй-жайларында, сот мәжілісі залдарына, холдарда және вестибюльде орнату керек. Оларды орналастыру халыққа да, сот қызметкерлеріне де сағаттың кәрнекі қолжетімділігін қамтамасыз етуі тиіс.

5.6.14 Қамаудағы адамдарға арналған үй-жайларда шамдар тәбеде шағылмайтындай орнатылады. Электр жарықтандыру ажыратқыштары қарауылшы жасақтың жеке құрамының үй-жайында орнатылады.

5.6.15 Сәйлесу құрылғыларын сот тәрағасы кабинетінде, сот бәлмелерінде, қарауыл жасақ үй-жайларында және кеңселерде орнату керек.

Сәйлесу құрылғылары сондай-ақ, сот отырысы залында оның куәгерлер бәлмесімен және қарауыл жасақ үй-жайымен байланысатындай орнатылуы тиіс.

5.6.16 Ғимаратты күзететін үй-жайда жақын милиция бәлімшесімен тікелей телефон байланысы болуы тиіс.

5.7 Қоршаған ортаны қорғау

5.7.1 Сот ғимараттарын және құрылыстарын жобалау, салу, реконструкциялау кезінде қоршаған ортаны қорғау, табиғи ортаны қалпына келтіру мен жаңғырту және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету шаралары қарастырылуы тиіс. Қоршаған ортаны қорғау мақсатында сот ғимараттарын жобалау кезінде Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарын ескеру керек.

5.7.2 Сот ғимараттарының учаскесі мен аумағын жобалаған кезде қоршаған ортаға, микроклиматқа кез келген кері әсерді мейлінше азайту, ландшафты дұрыс пайдалануды және энергия мен ресурстарды тиімді пайдалану арқылы биологиялық әртүрлілікті қамтамасыз ету қажет.

5.7.3 Құрылыс жанындағы атмосфералық ауадағы зиянды заттар құрамы санитарлық нормалармен және қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарымен белгіленген шекті жол берілген шоғырланымға сәйкес келуі тиіс.

5.7.4 Механикаланған құрылыс-монтаж жұмыстары барысында туындаған шу деңгейін ең төменгі деңгейге дейін түсіру қажет.

5.7.5 Техникалық кезенді жүргізген кезде құнарлылықты қалпына келтіру құрылымын жасау және жақсарту бойынша жұмыстарды орындау керек.

5.7.6 Қажет жағдайда ғимарат аумағын топырақтың ықтимал құнарлы түрінің біркелкі қабатымен жабу керек.

5.7.7 Қоршаған ортаға зиян келтірмей кәдеге жарату мен қалдықтарды шығарудың тиімді жүйесін ұйымдастыру керек.

5.7.8 Ғимаратты жобалау мен салу кезінде құрылыстың радон қауіпті учаскелерінің деңгейін, техногендік радиоактивті ластанудың бар-жоқтығын және құрылыс конструкцияларының радиоактивтілігін ескеру керек. Бұл жағдайда қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес радиациялық қауіпсіздік талаптарын орындау қажет.

6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ

6.1 Энергия тұтынуды азайту бойынша талаптар

6.1.1 Ғимарат үй-жай микроклиматына белгіленген талаптарды және басқа да шарттарды орындаған кезде оны пайдаланғанда жаңғыртылмайтын энергетикалық ресурстардың тиімді жұмсалуды қамтамасыз ететіндей жобалануы және салынуы тиіс.

6.1.2 Ғимараттың инженерлік жүйелерінде ауа температурасын автоматты немесе қолмен реттегіш болуы тиіс. Ғимаратты жылыту жүйелері жұмыстан тыс уақытта талап етілетін жылу ағынын азайтатын аспаптармен жабдықталуы тиіс.

6.1.3 Жобалау ғимараттың энергетикалық шығыны оны пайдаланудың барлық мерзімінің бойында оның тиімді жұмыс істеу кезінде ең төменгі деңгейде болатындай ұйымдастырылуы тиіс.

6.1.4 Энергия шығынын азайту үшін жарықтандыру қондырғысының жарық сапасының талабын төмендетпеу және ымыраға келу қажет.

6.1.5 Жарықтандыру жүйесін тиімді пайдалануды тәбе биіктігі, терезе, түс және үй-жай бетінің шағылысатын қабілеті сияқты тиісті параметрлерді жасау арқылы орындау керек.

6.1.6 Үй-жайды жарықтандыруға арналған, алайда нормаланатын мән шегінде болатын энергия үнемдейтін шамдарды қолдану керек.

6.1.7 Электр энергия шығынын азайту үшін энергия тиімділігінің жоғары класты жабдығын қолдану қажет.

6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

6.2.1 Ғимарат пен құрылыс оларды пайдаланғанда табиғи ресурстардың тиімсіз шығындарын болдырмайтындай жобалануы және салынуы тиіс.

6.2.2 Аумақты жобалаған кезде ағаштарды кесу аймақтарын төмендету керек.

6.2.3 Ғимарат терезелерін, қасбеттерді жуу үшін қайталама, тазартылған суды қолдану керек.

6.2.4 Әсімдіктерді суарғанда резервуар қарастырылуы тиіс жаңбыр суын пайдалануы тиіс.

6.2.5 Суды тиімсіз пайдалануды болдырмау мақсатында судың ағуының алдын алатын және пайдалану барысында су шығынын азайтатын заманауи су бөлгіш және толтырғыш арматураны қолданған дұрыс.

6.2.6 Су есептегіштерді әрбір ғимарат пен құрылыстағы суық және ыстық сумен қамтамасыз ету құбырларының сырттан кіретін жеріне, қоғамдық мақсаттағы кіріктіріме немесе жапсарлас үй-жайлардағы құбырлар тармақтарына орнату керек.

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	III
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ.....	3
4.1 Цель нормативных требований.....	3
4.2 Функциональные требования.....	3
5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ	4
5.1 Основные положения	4
5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий	5
5.3 Требования по пожарной безопасности	7
5.4 Требования к размещению здания и участку	8
5.5 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации зданий	9
5.5.1 Функциональные группы помещений и их взаимосвязь	9
5.5.2 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения.....	12
5.5.3 Требования по обеспечению безопасности при эксплуатации	13
5.6 Инженерное обеспечение	14
5.7 Охрана окружающей среды.....	15
6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	16
6.1 Требования к сокращению энергопотребления.....	16
6.2 Рациональное использование природных ресурсов.....	16

ВВЕДЕНИЕ

Настоящий документ разработан в рамках реформирования нормативной базы строительной сферы Республики Казахстан, в соответствии с Законом «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан», нормативными правовыми и техническими актами, регламентирующими требования к проектированию зданий районных (городских) судов.

Настоящие строительные нормы содержат:

- цели нормативных требований;
- функциональные требования;
- требования к рабочим характеристикам.

Настоящие строительные нормы являются одним из нормативных документов доказательной базы Технического регламента «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий» применительно к зданиям судов.

При разработке настоящих строительных норм использованы действующие в Республике Казахстан нормативно-технические документы, устанавливающие общие требования к конструктивным элементам, безопасности конструкций, жизнеобеспечению зданий, пожарной безопасности зданий и т.д., а также были проведены работы по гармонизации настоящего проекта строительных норм с международными нормативно-техническими документами.

Приемлемые решения выполнения требований настоящих строительных норм приведены в СП РК «Здания районных (городских) судов».

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**ЗДАНИЯ РАЙОННЫХ (ГОРОДСКИХ) СУДОВ****CITY (DISTRICT) COURT BUILDINGS**

Дата введения - 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящие строительные нормы устанавливают требования к размещению, земельному участку, объемно-планировочным решениям, инженерному оборудованию зданий судов районного (городского) значения.

1.2 Настоящие строительные нормы устанавливают требования на проектирование вновь сооружаемых и реконструируемых зданий районных (городских) судов, размещаемых в населенных пунктах, являющихся районными центрами, в городах областного подчинения, не имеющих деления на городские районы, а также в административных районах больших, крупных городов (в соответствии с СН РК 3.01-01).

***2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ**

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие нормативные документы:

Закон Республики Казахстан «О Национальном архивном фонде и архивах» от 22 декабря 1998 года.

Нормы площадей для размещения аппарата и специфических помещений государственных органов и нормах положенности за пользование телефонной связью и внесении изменений и дополнений в некоторые решения Правительства Республики Казахстан, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 31 марта 2011 года № 335;

Технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 17 ноября 2010 года № 1202.

Перечень объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении, утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 28 августа 2013 года № 876.

Требования к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191.

Издание официальное

Правила устройства электроустановок, утвержденные приказом Министра энергетики Республики Казахстан от 20 марта 2015 года № 230.

Технический регламент «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализации, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 29 ноября 2016 года № 1111.

Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 23 июня 2017 года № 439.

СН РК 2.04-01-2011 Естественное и искусственное освещение.

СН РК 3.01-01-2013 Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов.

СН РК 3.02-21-2011 Объекты общественного питания.

СН РК 3.06-01-2011 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп.

СН РК 4.01-01-2011 Внутренний водопровод и канализация зданий и сооружений.

СН РК 4.02-01-2011 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха.

СН РК 5.01-02-2013 Основания зданий и сооружений.

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационному каталогу «Перечень нормативных правовых и нормативно-технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», составляемому ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующему ежемесячно издаваемому информационному бюллетеню-журналу. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК).

ЗТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

*В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями: *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК).*

3.1 Бокс для въезда спецавтомобилей: Охраняемые боксы для контролируемой посадки-высадки охраняемых подсудимых.

3.2 Гражданское дело: Правовой вопрос, возникший из гражданского, семейного, трудового, земельного или иного права, требующий рассмотрения и разрешения юрисдикционным органом в соответствии с установленной для этого процедурой.

3.3 Истец: Участник гражданского процесса, в защиту субъективных прав и (или) охраняемых интересов которого возбуждено гражданское дело.

3.4 Конвой: Охрана, приставленная к подсудимому, находящемуся в процессе транспортировки.

3.5 Лицо, содержащееся под стражей: Лицо, в отношении которого избрана или избирается мера пресечения в виде заключения под стражу, либо отбывающее

наказание в виде лишения свободы (независимо от процессуального статуса: задержанный, подозреваемый, обвиняемый, подсудимый, осужденный, потерпевший, свидетель и др.).

3.6 Ответчик: Участник гражданского процесса, привлекаемый в качестве предполагаемого нарушителя прав истца.

3.7 Посетители: Лица, не являющиеся участниками судопроизводства.

4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

4.1 Цель нормативных требований

Цель нормативных требований – обеспечение безопасности зданий районных (городских) судов на всех стадиях их жизненного цикла, защита жизни, здоровья людей, имущества и охраны окружающей среды, создание необходимых условий для эффективной работы судей и работников аппарата суда, участников судебных процессов.

4.2 Функциональные требования

4.2.1 Здание районных (городских) судов должно обеспечивать условия для полноценной работы руководящего и управленческого персонала, разрешения конфликтов, споров, возникающих в общественной и государственной жизни, восстановления нарушенных прав, а также удовлетворять бытовые потребности людей во время работы.

4.2.2 Основание и несущие конструкции зданий должны выдерживать сочетание предполагаемых воздействий, которые они могут испытывать во время строительства или реконструкции и эксплуатации в течение проектного срока.

4.2.3 Здания судов должны проектироваться с учетом возможного поведения его и элементов при пожаре, чтобы последний не мог распространиться на соседние здания при самых неблагоприятных погодных условиях.

4.2.4 Здание должно быть оборудовано таким образом, чтобы обеспечивалось раннее обнаружение очага пожара, оповещение людей, создание условий безопасной и быстрой эвакуации, ликвидации пожара.

4.2.5 Здания судов должны быть спроектированы и построены с учетом создания единой организации коммуникативной структуры, обеспечивающей комплексность доступа людей к различным услугам и процессам, дополненной созданием необходимой среды, удовлетворяющей потребность работников, посетителей и подозреваемых.

4.2.6 Здания судов и прилегающие территории должны быть спроектированы и построены с учетом выполнения установленных требований к эксплуатации; была сведена к минимуму возможность возникновения несчастных случаев, нанесения травм человеку и создания угроз для его жизни, несанкционированного доступа, пользования лифтами или другим инженерным оборудованием.

4.2.7 Здания должны быть спроектированы и построены с учетом обеспечения беспрепятственного доступа всех людей, в том числе людей с ограниченными возможностями передвижения, к местам в соответствии с их назначением.

4.2.8 Здания должны размещаться на территории с соблюдением экологических требований, по сведению к минимуму негативного воздействия на окружающую среду, в том числе по удалению и утилизации твердых бытовых и производственных отходов.

4.2.9 Здания и их установки обогрева, охлаждения, освещения и вентиляции должны быть спроектированы и построены так, чтобы количество энергии, которое они требуют в использовании, было низким с учетом климатических условий.

4.2.10 Здания должны быть спроектированы и построены таким образом, чтобы предусматривалась система мер, направленная на защиту почвы от эрозии, восстановление и повышение плодородия, рациональное использование земель, экономии водопотребления.

*4.2.11 На этапе проектирования зданий районных (городских) судов необходимо определить относимость объекта к перечню объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении и принять меры для выстраивания соответствующей системы антитеррористической защиты объекта согласно Требованиям к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191. *(Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НҚ).*

5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

5.1 Основные положения

5.1.1 Проектирование зданий районных (городских) судов следует выполнять в соответствии с техническим регламентом «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий» с учетом требований настоящих строительных норм и других действующих нормативных документов.

5.1.2 Состав помещений в зданиях районных (городских) судов должны определяться исходя из числа составов суда или заданного числа и назначения (для слушания гражданских или уголовных дел) залов судебных заседаний.

5.1.3 При расчете площади зданий районных (городских) судов необходимо учитывать требования постановления Правительства Республики Казахстан «О нормах площадей для размещения аппарата и специфических помещений государственных органов и нормах положенности за пользование телефонной связью и внесении изменений и дополнений в некоторые решения Правительства Республики Казахстан».

5.1.4 Этажность здания (блоков здания) суда должна определяться с учетом функциональной и эксплуатационной необходимости, площади территории.

5.1.5 Внутреннее проектное решение здания суда должно обеспечивать разделение (непересечение) потоков:

- посетителей суда;
- судей и работников аппарата суда;
- лиц, содержащихся под стражей, и конвоя.

Это требование распространяется как на горизонтальные (коридоры, холлы), так и на вертикальные коммуникации здания (лестницы, лифты).

5.1.6 В зданиях районных (городских) судов допускается устройство подвального или цокольного этажей.

5.1.7 Конференц-зал допускается располагать на верхних этажах при условии обеспечения безопасной эвакуации людей в соответствии с требованиями действующих нормативных документов по пожарной безопасности.

5.1.8 Столовую (буфет) рекомендуется размещать на нижних этажах зданий судов, поблизости от вестибюля. Допускается размещать столовую на двух смежных этажах: на одном – производственные и складские помещения, на другом – обеденный зал с кухней и моечной.

5.1.9 На первом этаже зданий судов следует размещать залы судебных заседаний. Допускается размещение залов судебных заседаний на промежуточных этажах в случае предусмотренного четкого деления потоков персонала, посетителей, публики и подсудимых.

5.1.10 На первом этаже зданий судов также следует размещать помещения подразделений и служб, работа которых связана с приемом посетителей и самостоятельной деятельностью прокуроров, адвокатов и отдельных граждан по изучению материалов дел (приемная суда, отделы делопроизводства по уголовным и гражданским делам, архивы дел, находящихся в производстве, экспедиция, канцелярия президиума суда).

5.1.11 На промежуточных этажах следует размещать залы судебных заседаний со вспомогательными помещениями и рабочие помещения (офисы) судей, их помощников и секретарей.

5.1.12 На верхнем этаже здания следует размещать помещения председателя суда и председателей коллегий суда, секретарей отдела кодификации и систематизации законодательства.

5.1.13 В подвальном или цокольном этажах здания суда допускается размещать помещения для охраняемых подсудимых и конвоя, архив законченных производством дел, кладовые для хранения вещественных доказательств, бокс (шлюз) для въезда-выезда спецавтотранспорта, встроенные стоянки автотранспорта (без функции техобслуживания автомобилей), гараж служебного автотранспорта (по заданию на проектирование), технические помещения.

5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий

5.2.1 При соблюдении установленных требований настоящих норм несущие конструкции здания должны сохранять свои свойства в течение предполагаемого срока

службы.

5.2.2 Элементы, детали, оборудование со сроками службы меньшими, чем предполагаемый срок службы здания, должны быть заменяемы в соответствии с установленными в проекте межремонтными периодами. Решение о применении менее или более долговечных элементов, материалов или оборудования при соответствующем увеличении или уменьшении межремонтных периодов устанавливается технико-экономическими расчетами.

5.2.3 При проектировании зданий судов для обеспечения требуемой долговечности необходимо учитывать:

- условия эксплуатации по назначению;
- расчетное влияние окружающей среды;
- свойства применяемых материалов, возможные средства их защиты от негативных воздействий среды, а также возможность деградации их свойств.

5.2.4 Конструкции и основания здания должны быть рассчитаны на восприятие постоянных нагрузок от собственного веса несущих и ограждающих конструкций, временных равномерно распределенных и сосредоточенных нагрузок на перекрытия, снеговых, ветровых нагрузок для данного района строительства. Нормативные значения перечисленных нагрузок, учитываемые неблагоприятные сочетания нагрузок или соответствующих им усилий, предельные значения прогибов и перемещений конструкций, а также значения коэффициентов надежности по нагрузкам должны быть приняты в соответствии с требованиями соответствующих нормативных документов.

5.2.5 Необходимо соблюдать требование равнопрочных элементов несущих конструкций, в том числе не должны допускаться слабые узлы и элементы, преждевременный выход которых может привести к разрушению сооружения до истощения несущей его способности.

5.2.6 При строительстве зданий в районах со сложными геологическими условиями, подверженных сейсмическим воздействиям, подработке, просадкам и другим перемещениям грунта, включая морозное пучение, при расчете конструкций должны учитываться требования действующих нормативных документов, а также СН РК 5.01-02.

5.2.7 При проектировании зданий и сооружений в сейсмически опасных районах требуется соблюдать общепологающие принципы сейсмостойкого строительства, в соответствии с которыми все используемые строительные материалы, конструкции и конструктивные схемы должны обеспечивать наименьшее значение сейсмических нагрузок.

5.2.8 Несущая способность стен при заданной расчетной толщине должна обеспечиваться преимущественно классом бетона и необходимой толщиной стены. Повышение несущей способности стен за счет армирования допускается только в случае экономической нецелесообразности повышения класса бетона и увеличения толщины стены.

5.2.9 Конструкции и детали должны быть выполнены из материалов, обладающих стойкостью к возможным воздействиям влаги, низких температур, агрессивной среды,

биологических и других неблагоприятных факторов.

В необходимых случаях должны быть приняты соответствующие меры от проникновения дождевых, талых, грунтовых вод в толщу несущих и ограждающих конструкций здания, а также образования недопустимого количества конденсационной влаги в наружных ограждающих конструкциях путем достаточной герметизации конструкций или устройства вентиляции закрытых пространств и воздушных прослоек. Должны применяться необходимые защитные составы и покрытия в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.2.10 Стыковые соединения сборных элементов и слоистые конструкции должны быть рассчитаны на восприятие температурно-влажностных деформаций и усилий, возникающих при неравномерной осадке оснований и при других эксплуатационных воздействиях. Используемые в стыках уплотняющие и герметизирующие материалы должны сохранять упругие и адгезионные свойства при воздействии отрицательных температур и влаги, а также быть устойчивыми к ультрафиолетовым лучам. Герметизирующие материалы должны быть совместимыми с материалами защитных и защитно-декоративных покрытий конструкций в местах их сопряжения.

5.2.11 В зданиях из сборных элементов рекомендуется располагать стыки вне зоны максимальных усилий, в которых необходимо обеспечивать однородность и монолитность конструкций за счет применения укрепленных сборных элементов.

5.2.12 В конструкциях и их соединениях следует предусматривать условия, облегчающие развитие пластических деформаций, обеспечивающие при этом общую устойчивость сооружения.

5.3 Требования по пожарной безопасности

5.3.1 По функциональной пожарной опасности здания районных судов следует относить к классу Ф 4.3 по классификации зданий в соответствии с техническим регламентом «Общие требования к пожарной безопасности».

5.3.2 Конструктивные, объемно-планировочные и инженерно-технические решения зданий судов должны обеспечивать в случае пожара:

- эвакуацию людей в безопасную зону до нанесения вреда их жизни и здоровью вследствие воздействия опасных факторов пожара;
- возможность проведения мероприятий по спасению людей;
- возможность доступа личного состава подразделений пожарной охраны и доставки средств пожаротушения в любое помещение зданий и сооружений;
- возможность подачи огнетушащих веществ в очаг пожара;
- нераспространение пожара на соседние здания и сооружения.

5.3.3 Подъезды пожарных автомашин следует предусматривать к выходам из зданий, к входам, ведущим к лифтам для пожарных подразделений, в соответствии с требованиями действующих нормативных документов по пожарной безопасности.

5.3.4 Система оповещения о пожаре в зданиях судов должна быть централизованной и проектироваться в соответствии с требованиями технического регламента «Требования

по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализацией, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре».

5.3.5 Все материалы, применяемые в местах большого скопления людей, должны быть огнестойкими или же специально обработанными. Материалы должны отвечать требованиям, установленным в действующих нормативных документах по пожарной безопасности.

5.3.6 Площадь пожарного отсека, ограниченного противопожарными стенами, исходя из степени огнестойкости и этажности здания следует определять в соответствии с требованиями технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности».

5.3.7 Для основных путей эвакуации людей следует использовать повседневные эксплуатируемые проходы, коридоры и вестибюли. Дополнительные (специальные) пути эвакуации допускается предусматривать при обосновании.

5.3.8 Ширина проходов, коридоров и других горизонтальных участков путей эвакуации должна быть установлена в зависимости от числа эвакуируемых, обеспечивая максимальную пропускную способность, в том числе для маломобильных групп населения.

5.3.9 Расстояние по коридору от двери наиболее удаленного помещения, расположенного между лестничными клетками, наружными выходами (кроме туалетных, умывальных, душевых, курительных), до ближайшего выхода на лестничную клетку или наружу должно соответствовать требованиям действующих нормативных документов по пожарной безопасности.

5.3.10 Коридоры и различные проходы не должны сужаться на пути эвакуации.

5.3.11 Для эвакуации людей, находящихся в здании во время чрезвычайной ситуации, должны быть доступны несколько выходов с рабочего места. Эвакуационные выходы должны быть расположены на таком расстоянии друг от друга, чтобы в случае блокировки огнем или дымом одного из них, сотрудники смогли эвакуироваться при помощи запасного выхода.

5.3.12 Все запасные выходы, маршруты должны иметь соответствующее искусственное освещение.

5.3.13 Любая система механической вентиляции должна быть разработана так, чтобы гарантировать при пожаре непроходимость огня и дыма в остальные помещения через систему труб. Одиочная система вентиляции должна быть у каждой эвакуационной лестницы.

5.4 Требования к размещению здания и участку

5.4.1 Размещение зданий судов на территории района (города) следует осуществлять в соответствии с генеральным планом района (города) и утвержденными действующими нормативными документами.

5.4.2 Не допускается строительство зданий судов на территории производственных зон, зон инженерной и транспортной инфраструктур, а также на участках, примыкающих к зонам специального назначения.

5.4.3 Размер территории участка для районного (городского) суда определяется исходя из особенности застройки района (города), где предполагается размещение здания суда, с учетом зонирования участка и застройки каждой зоны, обеспечения технического обслуживания здания по его периметру и создания условий для проезда пожарных машин.

5.4.4 Генеральный план участка должен включать в себя помимо основной еще функциональные зоны: общественную (распределительную) и служебную (служебный двор), хозяйственную.

5.4.5 Общественная зона должна примыкать к главному входу в здание суда. В ее планировке должны быть предусмотрены примыкание к городской улице (магистральной, проезду), удобная связь с остановками общественного транспорта, стоянки для личного автотранспорта сотрудников и посетителей, пешеходные дорожки с шириной и уклонами, обеспечивающими доступность территории и здания суда для маломобильных граждан, передвигающихся в креслах-колясках, места отдыха для посетителей.

5.4.6 Служебная зона (служебный двор) должна иметь въезд для специального транспорта, доставляющего подсудимых, исключающих доступ посторонних лиц на территорию служебного двора, а также наблюдение за происходящим на дворе с улицы.

5.4.7 Проезжая часть служебной зоны должна иметь площадку для подъезда и разворота спецавтомобилей, расположенную перед въездом в здание суда.

5.4.8 Въезд автомобилей в служебную зону территории суда предусматривается отдельно от другого автотранспорта через металлические въездные ворота, которые оборудуются средствами охраны и видеонаблюдения.

5.4.9 В хозяйственной зоне участков судов следует размещать ремонтные и эксплуатационные службы, складские постройки, площадку для размещения мусоросборников.

5.4.10 Хозяйственную зону следует располагать со стороны загрузочных помещений предприятия общественного питания и предусматривать для нее отдельный въезд.

5.4.11 На территории хозяйственной зоны допускается устройство гаража для размещения служебного автотранспорта сотрудников суда.

5.4.12 Площадка для установки мусоросборников должна иметь бетонное или асфальтовое покрытие, ограниченное бордюром и зелеными насаждениями по периметру. К ней должен быть обеспечен удобный подъезд для автотранспорта.

Размер площадки устанавливается в зависимости от числа мусоросборников, которое принимается в зависимости от принятого для данной местности способа удаления мусора.

5.4.13 Площадка для установки мусоросборников должна соответствовать требованиям действующих санитарных правил.

5.5 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации зданий

5.5.1 Функциональные группы помещений и их взаимосвязь

5.5.1.1 Здания судов следует делить на следующие функциональные группы:

- залы судебных заседаний с соответствующими помещениями;
- рабочие помещения судей;
- рабочие помещения технического аппарата суда;
- помещения для подсудимых и конвоя;
- помещения вспомогательного и обслуживающего назначения.

5.5.1.2 Число залов судебных заседаний следует определять исходя из числа судей.

По назначению залы судебных заседаний подразделяются на залы для рассмотрения уголовных и гражданских дел.

5.5.1.3 При размещении залов судебных заседаний в объемно-планировочной структуре здания следует учитывать, что они должны иметь удобную связь с помещениями для судей, помещениями для подсудимых и вестибюлем, через который публика попадает в залы заседаний.

5.5.1.4 В планировке зала судебных заседаний следует выделять две основные зоны: процессуальную и зону для публики.

5.5.1.5 Процессуальная зона зала судебных заседаний для слушания уголовных дел включает:

- подзону для размещения главных участников судебного процесса - суда в составе судьи и судебных заседателей;
- подзону для остальных участников процесса: прокурора, адвокатов, секретаря судебного заседания - примыкающей к ней кафедрой свидетелей;
- подзону для подсудимых и конвоя.

Процессуальная зона зала для слушания гражданских дел включает подзону суда и подзону для истца и ответчика, адвокатов и секретаря судебного заседания.

5.5.1.6 Подзона для подсудимых должна выделяться заградительной решеткой и не должна примыкать к стене с оконными проемами.

5.5.1.7 Зал судебных заседаний для слушания гражданских дел должен иметь отдельные входы из совещательной и свидетельской комнат и вход для публики. Предпочтительно устраивать служебный вход для судьи и заседателей, однако при невозможности его организации допускается вход суда в зал через совещательную комнату.

5.5.1.8 В каждом суде наиболее вместительный зал судебных заседаний для слушания уголовных дел следует оснащать средствами (устройствами) видеоконференцсвязи, и помещением для допроса скрытого свидетеля. Такой зал имеет особое оснащение аппаратной.

5.5.1.9 Помещения для допроса свидетелей в условиях, обеспечивающих их безопасность (помещения для скрытых свидетелей) должны располагаться в обособленной части служебной зоны здания суда, исключаяющей возможность

получения информации о личности свидетеля другими участниками судебного процесса.

5.5.1.10 Расположение источников естественного и искусственного освещения зала судебных заседаний должно обеспечивать хорошую видимость для всех участников процесса.

5.5.1.11 В случаях, обусловленных особенностями планировки здания суда, допускается проектировать без естественного освещения залы судебных заседаний (в том числе для проведения закрытых судебных заседаний). Размещенные на верхнем этаже залы судебных заседаний допускается освещать через световые фонари.

5.5.1.12 К сопутствующим помещениям следует относить совещательную комнату, свидетельскую комнату, комнату для участников процесса (адвокатов и прокуроров), холл (кулуар) для публики, помещение аппаратной.

5.5.1.13 Для посетителей должны предусматриваться помещения ожидания. В качестве помещений ожидания могут использоваться коридоры и примыкающие к ним холлы, при этом в их габаритах следует предусматривать возможность установки мест для сидения.

5.5.1.14 В помещениях приемной суда и отделов, осуществляющих прием посетителей (граждан и их представителей) по вопросам, относящимся к компетенции отделов, должно быть предусмотрено рабочее место для работы с посетителями, отделенное прозрачной перегородкой с проемом, обеспечивающим получение и выдачу документов, ведения переговоров. Ведение переговоров может обеспечиваться переговорным устройством. Такие рабочие места предусматриваются дополнительно к основным рабочим местам сотрудников названных отделов.

5.5.1.15 В помещении канцелярии должно быть предусмотрено место для приема посетителей. Оно отделяется барьером.

5.5.1.16 Архивы в зданиях судов следует проектировать в соответствии с требованиями Закона Республики Казахстан «О национальном архивном фонде и архивах».

5.5.1.17 Архивы для хранения текущих и рассмотренных дел следует размещать в непосредственной близости к помещениям отделов. Вход в помещения архивов должен предусматриваться со стороны служебной зоны.

5.5.1.18 Архив окончанных производством дел следует размещать в служебной зоне здания суда.

5.5.1.19 Здания судов следует оснащать встроенными (пристроенными) боксами для въезда спецавтомобилей и посадки-высадки доставленных в здание суда лиц, содержащихся под стражей.

5.5.1.20 Группа помещений для подсудимых и конвоя должна включать в себя камеры для подсудимых, помещения для конвоя и санитарный узел.

Эту группу помещений следует размещать таким образом, чтобы она имела непосредственную связь со служебным входом в здание, а путь подсудимых от камер до зала судебных заседаний по слушанию уголовных дел был изолированным, он должен проходить по отдельным лестницам и коридорам.

5.5.1.21 Допускается размещение группы помещений для подсудимых в подвальном этаже здания.

5.5.1.22 Камеры для лиц, содержащихся под стражей, следует предусматривать с учетом раздельного размещения различных категорий лиц, содержащихся под стражей (мужчин, женщин, несовершеннолетних, больных и др.).

5.5.1.23 В случае размещения камер для лиц, содержащихся под стражей, не в подвальных этажах зданий судов, на всех оконных проемах камер с наружной стороны следует устанавливать металлические решетки, обеспечивающие доступ естественного освещения.

5.5.1.24 Допускается в каждой камере устанавливать систему приточно-вытяжной вентиляции, при этом проектирование вертикальных или горизонтальных вентиляционных шахт в камерах не допускается.

5.5.1.25 В целях безопасности выходы с лестницы для конвоирования в подвальные и технические этажи здания не допускаются.

5.5.1.26 Комнату дежурного конвойного наряда следует располагать в максимальной близости от камерного блока.

5.5.1.27 Комнату психологической разгрузки следует предусматривать во всех зданиях судов.

5.5.1.28 В зданиях судов в зависимости от количества судей необходимо предусматривать буфеты или комнаты для приема пищи в соответствии с требованиями СН РК 3.02-21.

5.5.1.29 Санузлы для судей и работников аппарата суда (мужчин и женщин) следует предусматривать в служебной зоне на каждом этаже здания суда.

5.5.1.30 Санузлы для посетителей предусматриваются мужские и женские в общественной зоне на каждом этаже здания суда.

5.5.1.31 Санузлы для лиц, содержащихся под стражей, предусматриваются мужские и женские. Санузлы оснащаются металлическими раковинами для умывания (с подводкой горячей и холодной воды) с жестким креплением к стене, санитарным оборудованием, дверями деревянными со смотровым окном из ударопрочного стекла, без внутренних запоров, с открыванием наружу (ручки без замков устанавливаются с внешней стороны), освещением и принудительной приточно-вытяжной вентиляцией (аналогично камерам). Естественное освещение в санитарных узлах не допускается.

Стены и пол следует облицовывать керамической плиткой светлого цвета.

5.5.2 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения

5.5.2.1 При проектировании и строительстве зданий судов должна быть обеспечена их доступность для маломобильных сотрудников и посетителей в соответствии с требованиями СН РК 3.06-01, обеспечивая оптимальные условия для работы, отдыха (в зале ожидания), приема пищи (в обеденных залах или кулуарах при залах) и т.д.

5.5.2.2 При проектировании зданий следует предусматривать специальные устройства и мероприятия для удобного доступа в помещения, свободного передвижения

маломобильных граждан. Необходимо исключить перепад уровней в помещениях на путях перемещения маломобильных групп.

5.5.2.3 Уличные бордюрные пандусы на пешеходных переходах должны полностью располагаться в пределах зоны, предназначенной для пешеходов, и не должны выступать на проезжую часть.

5.5.2.4 На территории не допускается пересечение пешеходных путей маломобильных групп, пользующихся для передвижения креслами-колясками, людей с нарушением функций зрения с автомобильными потоками.

5.5.2.5 При входах в здания необходимо проектировать наряду с лестницами пандусы, специальные двери, тамбуры и другие приспособления для маломобильных групп.

5.5.2.6 В зданиях, помещения которых расположены выше первого этажа, предназначенных для пребывания в них людей с нарушением функций опорно-двигательного аппарата и сердечно-сосудистой системы, целесообразно предусматривать пассажирские лифты независимо от этажности здания.

5.5.2.7 Места для маломобильных граждан, в том числе на креслах-колясках, следует располагать преимущественно вблизи эвакуационных выходов. Места для сопровождающих лиц должны располагаться в непосредственной близости от мест для маломобильных (чередоваться или располагаться сзади).

5.5.2.8 Места для маломобильных граждан в зальных помещениях зданий судов следует располагать в доступной для них зоне зала, обеспечивающей полноценное восприятие демонстрационных, информационных материалов.

5.5.2.9 На этаже, где предполагается наибольшее количество мест для публики в залах судебных заседаний, в одном из санузлов должна быть предусмотрена кабина для маломобильных, пользующихся креслом-коляской.

5.5.2.10 На первом этаже должен быть предусмотрен санузел для лиц с ограниченными физическими возможностями.

5.5.3 Требования по обеспечению безопасности при эксплуатации

5.5.3.1 Объемно-планировочные и конструктивные решения зданий судов должны обеспечивать соблюдение требований технического регламента «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий».

5.5.3.2 *Для комплексной безопасности и антитеррористической защищенности посетителей и работающих в зданиях и территории зданий судов следует предусматривать помещения охраны с установкой в них систем видеонаблюдения, пожарной и охранной сигнализации и канала передачи тревожных сообщений в орган внутренних дел (вневедомственной охраны) по требованиям, утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК).*

5.5.3.3 В целях обеспечения звукоизоляции стены и двери кабинетов судей, совещательной комнаты для присяжных заседателей, а также стены комнаты для свидетелей должны быть облицованы звукоизолирующим материалом.

5.5.3.4 При входе в здание суда следует предусматривать место для установки металлообнаружителя.

5.5.3.5 Металлическими решетками должны быть ограждены оконные проемы залов судебных заседаний, совещательных комнат, помещения для конвоя, камер для подсудимых, коридоров и лестничных клеток на путях следования подсудимых, а также смотровые окна в дверях камер.

5.5.3.6 Помещения архивов и кладовой для хранения оружия должны быть обеспечены дверями сейфового типа.

5.5.3.7 В камерах для подсудимых следует предусматривать специальные камерные двери со смотровыми окошками.

5.5.3.8 В зависимости от особенностей криминогенной обстановки в регионе, в обоснованных случаях, в зданиях суда могут предусматриваться дополнительные помещения, предназначенные для изоляции граждан и судей в случаях осложнения обстановки в судах, а также помещения для служебных собак и кинологов.

5.6 Инженерное обеспечение

5.6.1 Водопровод, канализацию, горячее водоснабжение зданий судов следует выполнять в соответствии с требованиями СН РК 4.01-01 и другими действующими нормативными документами по водоснабжению.

5.6.2 Водоснабжение помещений бытового обслуживания (при необходимости) включает системы хозяйственно-питьевого водопровода холодной и горячей воды и противопожарного водопровода.

5.6.3 Систему водопровода предпочтительно предусматривать объединенной хозяйственно-питьевой-противопожарной.

5.6.4 При отсутствии централизованного снабжения горячей водой допускается в зданиях судов устанавливать электронагреватели.

5.6.5 При проектировании систем отопления и вентиляции зданий и помещений следует соблюдать требования СН РК 4.02-01.

5.6.6 В помещениях для лиц, содержащихся под стражей, необходимо обеспечить условия для установки автономной системы принудительной приточно-вытяжной вентиляции с регулятором подачи воздуха, для отвода отработанных выхлопных газов спецавтомобилей.

5.6.7 Единой системой приточной вентиляции допускается обеспечивать все помещения, за исключением залов судебных заседаний, конференц-залов, для каждого из которых необходимо предусматривать самостоятельные системы приточной вентиляции.

5.6.8 Также самостоятельные системы вытяжной вентиляции следует предусматривать для:

- санузлов и курительных;
- рабочих помещений, кабинетов и т.п.;
- помещений предприятий общественного питания;
- помещений складского назначения и архивов.

5.6.9 Элементы систем отопления и электроснабжения в камерах должны быть встроенными.

5.6.10 Естественное и искусственное освещение помещений зданий судов должно соответствовать требованиям СН РК 2.04-01.

5.6.11 Здания судов должны быть электрифицированы, телефонизированы, радиофицированы и электрофицированы. Необходимость устройства местной радиотрансляции устанавливается в каждом конкретном случае.

5.6.12 Электротехнические устройства зданий судов должны удовлетворять требованиям Правил устройства электроустановок и других действующих нормативных документов.

5.6.13 Электрочасы следует устанавливать в кабинетах судей и помещениях сотрудников аппарата судов, в залах судебных заседаний, холлах и вестибюле. Их размещение должно обеспечить визуальную доступность часов как для публики, так и для работников суда.

5.6.14 В помещениях, предназначенных для подозреваемых, светильники устанавливаются антивандальные на потолке. Выключатели электрического освещения устанавливаются в помещении для личного состава конвоя.

5.6.15 Переговорные устройства следует устанавливать в кабинете председателя суда, комнатах судей, в помещении конвоя и в канцелярии.

Переговорные устройства также должны быть установлены в зале судебных заседаний для связи его с комнатой для свидетелей и помещением для конвоя.

5.6.16 Помещения для охраны здания должны иметь прямую телефонную связь с ближайшим отделением милиции.

5.7 Охрана окружающей среды

5.7.1 При проектировании, строительстве, реконструкции зданий и сооружений судов должны предусматриваться мероприятия по охране окружающей среды, восстановлению природной среды, воспроизводству природных ресурсов и обеспечению экологической безопасности. В целях охраны окружающей среды при проектировании зданий судов следует учитывать требования Экологического кодекса Республики Казахстан.

5.7.2 При проектировании участка и территории зданий судов необходимо свести к минимуму любые отрицательные воздействия на окружающую среду, микроклимат, обеспечить правильное использование ландшафта и биологического разнообразия с эффективным использованием энергии и ресурсов.

5.7.3 Содержание вредных веществ в атмосферном воздухе вблизи от застройки должно соответствовать предельно допустимым концентрациям, установленным санитарными нормами и требованиями действующих нормативных документов.

5.7.4 Необходимо снизить до минимума уровень шумового фона, возникающего в ходе механизированных строительно-монтажных работ.

5.7.5 При проведении технического этапа следует выполнять работы по созданию и улучшению структуры рекультивационного слоя.

5.7.6 Территорию здания, при необходимости, следует покрыть равномерными слоями потенциально плодородных видов почвы.

5.7.7 Следует организовать эффективную систему утилизации и вывоза отходов без причинения вреда окружающей среде.

5.7.8 При проектировании и строительстве зданий следует учитывать степень радоноопасности участка застройки, наличие техногенного радиоактивного загрязнения и радиоактивность строительных конструкций. При этом необходимо выполнять требования радиационной безопасности в соответствии с действующими нормативными документами.

6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

6.1 Требования по сокращению энергопотребления

6.1.1 Здание должно быть запроектировано и построено таким образом, чтобы при выполнении установленных требований к микроклимату помещений и другим условиям обеспечивалось эффективное расходование невозобновляемых энергетических ресурсов при его эксплуатации.

6.1.2 Инженерные системы здания должны иметь автоматическое или ручное регулирование температуры воздуха. Системы отопления здания должны быть оснащены приборами для уменьшения требуемого теплового потока в нерабочее время.

6.1.3 Проектирование должно быть организовано таким образом, чтобы энергетический расход здания был на минимальном уровне при эффективном его функционировании в течение всего срока эксплуатации.

6.1.4 Необходимо находить компромисс и не снижать требования качества освещения осветительной установки для сокращения энергозатрат.

6.1.5 Эффективное использование системы освещения следует выполнять путем создания соответствующих параметров, таких как высота потолка, окна, цвет и отражающая способность поверхности помещения.

6.1.6 Следует использовать энергоэкономичные лампы для освещения помещений, но в пределах нормируемых значений.

6.1.7 Для уменьшения расхода электроэнергии необходимо использовать оборудование с высоким классом энергоэффективности.

6.2 Рациональное использование природных ресурсов

6.2.1 Здания и сооружения должны быть спроектированы и построены таким образом, чтобы в процессе их эксплуатации исключался нерациональный расход природных ресурсов.

6.2.2 При проектировании территорий следует минимизировать зоны для вырубки растительности.

6.2.3 Для мытья окон, фасада здания следует использовать вторичную, очищенную воду.

6.2.4 В поливке растительности должна использоваться ливневая вода, для которой должен быть предусмотрен резервуар.

6.2.5 Во избежание нерационального расходования воды предпочтительно применение современной водоразборной и наполнительной арматуры, предотвращающей утечку воды и уменьшающей расходы воды в процессе пользования.

6.2.6 Счетчики воды следует устанавливать на вводах трубопроводов холодного и горячего водоснабжения в каждое здание и сооружение, на ответвлениях трубопроводов к встроенным или пристроенным помещениям общественного назначения.

УДК 725.13

МКС 91.040.99

Ключевые слова: административные и бытовые здания, вставка, встройка, ограждающие конструкции, степень огнестойкости.

Ресми басылым

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИНДУСТРИЯ ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ ДАМУ
МИНИСТРЛІГІ ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ
ІСТЕРІ КОМИТЕТІ**

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 3.02-25-2014*

АУДАНДЫҚ (ҚАЛАЛЫҚ) СОТТАРДЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА ИНДУСТРИИ И ИНФРАСТРУКТУРНОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 3.02-25-2014*

ЗДАНИЯ РАЙОННЫХ (ГОРОДСКИХ) СУДОВ

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная